

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

TISKOVÁ ZPRÁVA

Pražský Břevnov odkrývá svá tajemství. Odborníci zkoumají kosterní pozůstatky z válečného hrobu z roku 1757

Praha, 16. ledna 2025

V českém, ale i v evropském měřítku ojedinělá příležitost prozkoumat a zhodnotit kosterní pozůstatky mimořádně velkého počtu lidí, kteří zemřeli v přímém důsledku válečné události, se naskytla archeologům a zejména antropologům v pražském Břevnově. Čtyřměsíční průzkum potvrdil, že na jihozápadní straně kláštera vzniklo v květnu a červnu roku 1757 během tzv. sedmileté války pohřebiště. Výzkum odhalil také množství dalších nálezů, jako jsou zbytky látek, knoflíky nebo přezky z uniforem, ale také různé ráže projektilů a zbytky kartáčových střel.

Břevnovský klášter rozkládající se v severozápadní části hlavního města Prahy se stal v průběhu 18. století svědkem řady válečných událostí. Za vlády Marie Terezie v období tzv. sedmileté války, během vpádu armády pruského krále Fridricha II. do českých zemí, bitvy u Štěrbohol a následného obléhání Prahy v roce 1757, si v klášteře Prusové zřídili lazaret – v prelatuře, v konventu a nakonec i v kostele sv. Markéty. Na jihozápadním okraji kláštera za barokní sýpkou pak vzniklo pohřebiště. Místo bylo po roce 2004 na základě zákona vyhlášeno za válečný hrob evidovaný Ministerstvem obrany.

Archeologický výzkum byl vyvolán záměrem vlastníka, Benediktinského arcidiákonství sv. Vojtěcha a sv. Markéty v Praze-Břevnově, vybudovat na této ploše, tzv. Prajzovce, centrální kotelnu na dřevní štěpku. Vlastník proto v souladu se zákonem o válečných hrobech požádal Ministerstvo obrany o přesun válečného hrobu. Této žádosti bylo vyhověno 4. června 2024.

Samotný výzkum byl zahájen na konci července a probíhal po dobu čtyř měsíců do konce listopadu 2024. „Během této doby bylo na ploše cca 500 m² vyzvednuto celkem 1055 kosterních ostatků z deseti liniových hrobů, dlouhých cca 15 metrů, širokých 2 metry a hlubokých 1,4 metru. Hroby byly orientovány ve směru východ–západ,“ uvedl Matouš Semerád, archeolog z Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Praze, který archeologický výzkum v klášteře vedl.

„Každý hrob obsahoval dvě až šest vrstev pietně pohřbených jedinců. Kromě pozůstatků uniforem, respektive stejnokrojů v podobě fragmentů textilních látek, knoflíků a přezek,

kteře patřily k výbavě každého vojáka, byly v hrobech nalezeny různé ráže projektilů, železných a olověných, a zbytky kartáčových střel. Kromě množství tříštivých fraktur, které vojákům tato palebná munice způsobila, byla prokázána také sečná poranění", doplnil Matouš Semerád s tím, že výzkum zdokumentoval také řadu dokladů lékařských zákroků, jako byly snahy o zaléčení ran či množství horních i dolních končetin po amputacích.

Zlatý dukát – bavorský Karolin

Kosterní ostatky se skleněným medailonkem Panny Marie

Kosterní ostatky jsou nyní uloženy v prostorách kláštera, odkud budou po základním vyhodnocení výzkumu přeneseny do nového hrobu, tzv. ossária. Předmětem tohoto vyhodnocení budou antropologické analýzy a analýzy stabilních izotopů prvků, které mohou určit například původ pohřbených, jejich možnou příbuznost nebo stravu, kterou jedli.

V českém i v evropském měřítku jde o naprosto ojedinělý soubor vzhledem k velikosti nálezu a historické etapě, ve které se válečný konflikt odehrál. Otevírá se tak neobyčejně široké pole mj. pro poznání stavu tehdejšího vojenského lékařství včetně zhodnocení zjištěných zranění a jejich příčin, zdravotní kondice armády nebo demografické charakteristiky branců. Neméně zajímavé jsou otázky spojené se zdánlivě jednotným způsobem pohřbívání těl nebo původem a distribucí osobního vybavení zemřelých.

Břevnovský klášter, zkoumaná plocha válečných hrobů

Kontakt: Blanka Černá, tisková mluvčí NPÚ, tel. 724 511 225, cerna.blanka@npu.cz